

Uusi alku 56
 Mark 14:26–31
 Savonlinnan Tuomiokirkko, 22.2.2012

Jeesus laulaa opetuslastensa kanssa ylistysvirren viimeisen ateriansa jälkeen

Edellä olemme kuulleet, kuinka Jeesus asetti ehtoollisen. Kyse oli paitsi muistoateriasta, myös sakramentista, jonka kautta opetuslapset saivat yhteyden Jeesukseen hänen kuolemansa jälkeenkin.

Ehtoollisen asettamisesta kertovan jaksoin jälkeen Markuksen evankeliumi jatkuu seuraavasti:

Laulettuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle (Mark 14:26)

Tuo ”kiitosvirsi” tarkoittaa psalmeja 115–118, jotka laulettiin pääsiäisaterian päätteeksi. Niillä oli oma nimityksensä, eli ”toinen hallel”. Nimitys tulee siitä, että noissa psalmeissa toistuu useaan kertaan kehoitus ”kiittäkää Herraa” eli ”halleluja”. *Ensimmäinen hallel* oli laulettu jo ennen ateriaa, samassa yhteydessä, kun oli luettu kertomus pääsiäisestä.

On mielenkiintoista katsoa, mitä tuossa *toisessa hallelissa* lauletaan. Kysymyshän on siitä, mitä Raamatun syntyä johdattanut Pyhä Henki oli halunnut laittaa Messiaan suuhun ja sydämeen ennen hänen kärsimistään ja kuolemaansa.

Ja aika sävähdyttävällä tavalla noiden psalmien sanat soveltuvatkin tuohon tilanteeseen:

Miksi pakanat saisivat sanoa: "Missä on heidän Jumalansa?"
 Meidän Jumalamme on taivaissa; mitä ikinä hän tahtoo, sen hän tekee.
 Mutta heidän epäjumalansa ovat hopeata ja kultaa, ihmiskätten tekoa.
 Niillä on suu, mutta eivät ne puhu, niillä on silmät, mutta eivät näe.
 Niillä on korvat, mutta eivät kuule, niillä on nenä, mutta eivät hajua tunne.
 Niiden kädet eivät koske, niiden jalat eivät astu, ei tule ääntä niiden kurkusta.
 Niiden kaltaisia ovat niiden tekijät ja kaikki, jotka turvaavat niihin.
 Israel, turvaa Herraan - hän on heidän apunsa ja kilpensä. (Ps 115:1-9)

Kun Jeesus kohta tulisi ristiinnaulituksi ja kuolisi, näyttäisi totisesti siltä, että hänen Isänsä, Israelin Jumala, on mitätön ja olematon. Hänet ristiinnaulinneet pakanat näyttäisivät olevan oikeassa. Tätä epäilystä ja epätoivoa vastaan Pyhä Henki puhui Jeesukselle *hallel-* laulun sanoissa ja kehotti luottamaan kaikesta huolimatta Herraan.

Eivät kuolleet ylistä Herraa, ei kukaan hiljaisuuteen astuneista.
 Mutta me, me kiitämme Herraa, nyt ja iankaikkisesti. Halleluja! (Ps 115:17-18)

Tässä kohden Jeesus ja opetuslapset lauloivat Pyhän Hengen antamin sanoin siitä toivosta, että kuolema ei olisi Jeesuksen lopullinen kohtalo. Opetuslapset eivät tietäneet sanojen kätkeyttä merkitystä, mutta Jeesus osaisi toivoa vastoin kaikkea inhimillistä toivoa, että Jumala lopulta pelastaisi hänet.

Tämä näkyy erityisen hyvin seuraavasta *hallel* -laulun osasta, psalmista 116:

Minä rakastan Herraa, sillä hän kuulee minun ääneni ja rukoukseni; sillä hän on kallistanut korvansa minun puoleeni, ja minä huudan häntä avuksi kaiken elinaikani. Kuoleman paulat piirittivät minut, tuonelan ahdistukset kohtasivat minua; minä jouduin hätään ja murheeseen. Mutta minä huusin avukseni Herran nimeä: "Oi Herra, pelasta minun sieluni!" Herra on armollinen ja vanhurskas, meidän Jumalamme on laupias. Herra varjelee yksinkertaiset; minä olin viheliäinen, mutta hän auttoi minua. Palaja, sieluni, takaisin lepoosi, sillä Herra on tehnyt sinulle hyvin. Sillä sinä olet pelastanut minun sieluni kuolemasta, minun silmäni kyynelistä, jalkani kompastumasta. Minä saan vaeltaa Herran kasvojen edessä elävien maassa. (Ps 116:1-9)

Nämä sanat antoivat Jeesukselle toivoa ja uskallusta mennä suoraan kohti Isän hänelle määräämää kohtaloa. Mikä se sitten olisi, Herra pelastaisi palvelijansa vajoamasta kuoleman valtaan.

Myös seuraava psalmi, 117, soveltuu täydellisesti Messiaan laulettavaksi hänen kärsimystään edeltävänä yönä:

Kiittäkää Herraa, kaikki pakanat, ylistäkää häntä, kaikki kansat. Sillä hänen armonsä meitä kohtaan on voimallinen, ja Herran uskollisuus pysyy iankaikkisesti. Halleluja! (Ps 117:1–2)

Tässä on kätkeyty viittaus siihen, että Messiaan alennus ja kärsimys toisi lopulta maailmaan ilon, joka ulottuu myös pakanakansoihin.

Psalmi 118 kuvailee myös sitä, kuinka kärsivä ja ahdistettu saa avun:

Ahdistuksessani minä huusin Herraa, Herra vastasi minulle ja asetti minut avaraan paikkaan. Herra on minun puolellani, en minä pelkää; mitä voivat ihmiset minulle tehdä? Herra on minun puolellani ja auttaa minua, ja minä saan ilolla katsella vihamiehiäni. Parempi on luottaa Herraan, kuin turvata ihmisiin. Parempi on luottaa Herraan, kuin turvata ruhtinaihin (Ps 118:5–9)

Jälleen Pyhä Henki laittoi Jeesuksen suuhun traditiosta tutut sanat. Ne saivat tässä tilanteessa syvimmän merkityksensä. Ne oli perimmiltään runoilta juuri tätä tilannetta varten, Messiaan suuta varten, lohdukseksi hänelle ja uskon vahvistukseksi, että hän jaksaisi kulkea Herran hänelle valmistamaa tietä ja luottaa häneen. Näin siitakin huolimatta, että alkuperäiset kirjoittajat itse tätä tuskin tajusivat. Mutta Jumalan Henki oli johtanut heidän kirjoitustaan ja Israelin uskonnollisen tradition muodostumisen haluamallaan tavalla juuri sellaiseksi, että nuo psalmit saisivat olla kertomassa Israelin pääsiäisjuhlan todellisen merkityksen. Samalla ne olivat vahvistamassa häntä, jonka oli määrä toteuttaa se.

Jeesus Nasaretilainen ei ollut tähänastisessa toiminnassaan turvautunut vallanpitäjiin tai heidän mielistelyynsä. Nyt hänen pitäisi jaksaa loppuun asti. Hän saisi kokea, että hän oli valinnut oikean tien. Oli parempi turvata Herraan kuin ryhtyä poliittiseksi messiaaksi. Tuota helpon näköistä valhetietä paholainen oli tarjonnut Jeesukselle hänen toimintansa alussa, mutta sille hän ei ollut lähtenyt. Nyt oli aika juoda loppuun saakka se katkera kalkki, jonka hänen valitsemansa tie hänelle toisi. Mutta hän saisi kokea, että se oli sittenkin oikea tie.

Kaikki pakanat piirittivät minua - Herran nimessä minä lyön heidät maahan.
He piirittivät minua joka taholta - Herran nimessä minä lyön heidät maahan. Niin
kuin mehiläiset he minua piirittivät - he sammuvat kuin tuli orjantappuroissa. Herran
nimessä minä lyön heidät maahan. Sinä sysäsit minua kovasti, että kaatuisin, mutta
Herra auttoi minua. Herra on minun väkevyyteni ja ylistysvirteni, ja hän tuli minulle
pelastajaksi (Ps 118:10–14)

Mitähän Jeesuksen mielessä liikkui, kun hän lauloi nuo sanat? Luultavasti hän osasi jo yhdistää ne
ylipappien palvelijoihin ja roomalaisiin legioonalaisiin, jotka kohta piirittäisivät hänet ja raahasivat
hänet joukolla ruoskittavaksi ja tapettavaksi. Mutta samalla nuo sanat lupasivat voiton ja
pelastuksen.

Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi.
Herralta tämä on tullut; se on ihmeellistä meidän silmissämme. (Ps 118:22–23)

Tätä tekstiä Jeesus itse oli siteerannut väittelyissä vastustajiensa kanssa. Nyt hän sai itse laulaa sen
Jumalalle, varmistukseksi siitä, että hän oli tiellä, joka oli Herran itsensä hänelle valitsema; siitä
huolimatta, että se oli niin ihmeellinen, että Israelin kansan uskonnolliset johtajat olivat sen
hylänneet.

Herra on Jumala, ja hän antoi valon meille loistaa. Sitokaa juhlahuitit köysillä alttarin
sarviin asti. Sinä olet minun Jumalani, ja sinua minä kiitän. Minun Jumalani, sinua
minä kunnioitan. Kiittäkää Herraa, sillä hän on hyvä; sillä hänen armonsa pysyy
iankaikkisesti. (Ps. 118:27–29)

Tätä laulaessaan Jeesus ehkä tajusi että hän itse, hänen lihansa ja verensä olisi se varsinainen ja
lopullinen uhri, joka sidottaisiin sille lopulliselle ja viimeiselle uhrialttarille, ristille. Siitä huolimatta
hän rakasti meitä niin paljon, että hän suostui laulamaan nuo sanat ja suostui lähtemään siihen
kohtaloon, jota ne kuvasivat ja olivat tosiasiasa, kenenkään ihmisen tietämättä, kuvanneet jo satoja
vuosia.

Siksi Roomalaiskirje on oikeassa sanoessaan näin:

. . . sillä joskin yhden lankeemuksesta monet ovat kuolleet, niin paljoa enemmän on
Jumalan armo ja lahja yhden ihmisen, Jeesuksen Kristuksen, armon kautta
ylenpalttisesti tullut monien osaksi (Room 5:15)

Jeesus oli niin täynnä inhimillistä armoa, että hän suostui siihen, minkä *hallel* –laulu kuvasi hänelle
hänen silmiensä eteen. Siksi hänen armonsa kautta meille tuli myös Jumalan armo. Jeesus ei
nimittäin ollut pelkkä ihminen. Hän oli ihmisyyden itseensä jakamattomasti ja erottamattomasti
yhdistänyt Jumalan Poika.

Kiitosvirren laulettuaan Jeesus siis lähti opetuslastensa kanssa Öljymäelle. Se on Jerusalemin
itäpuolella sijaitseva korkea kukkula. Sen länsirinteellä oli Getsemane-niminen paikka, puutarha,
jonne Jeesus oli opetuslapsineen ilmeisesti kokoontunut aiemminkin. Paikka oli sen verran syrjässä
kaupungista, että siellä sai olla rauhassa.

Jeesus sanoi heille: "Te kaikki luovutte minusta, sillä on kirjoitettu: 'Minä lyön
paimenen maahan, ja lampaat joutuvat hajalle.'" (Mark 14:27)

Jeesus siis ennustaa, että opetuslapset luopuisivat uskosta häneen ja jättäisivät hänet yksin. Raamatunkohta, jolla hän perustelee pian tapahtuvaa, on Sakarjan kirjan luvusta 13:

Kohoa, miekka, paimentani kohti, nouse uskottuani vastaan! sanoo Herra Sebaot.
Minä lyön paimenen maahan, ja lauman lampaat joutuvat hajalle, pienimpiäkin vastaan minä kohotan käteni (Sak 13:7)

Näin siis Jumala itse olisi se, jonka tahdosta Jeesus uhrattaisiin kuolemaan. Näinhän oli ennustanut myös Jesaja:

Herra näki hyväksi, että hänet ruhjottiin,
että hänet lävistettiin. Mutta kun hän antoi itsensä sovitusuhriksi,
hän saa nähdä sukunsa jatkuvan, hän elää kauan, ja Herran tahto täyttyy hänen kauttaan. (Jes 53:10)

Tätä uhria edeltäisi se, että kaikki opetuslapset luopuisivat Jeesuksesta.

Mutta onneksi se ei olisi loppu:

”Mutta kuolleista noustuani menen teidän edellänne Galileaan.” (Mark 14:30)

Jeesus siis ennusti ylösnousemisensa. Se toisi ilon ja uuden alun myös hänestä luopuneille opetuslapsille. Tässäkin ennustuksessa Jeesuksella oli perustana Vanha testamentti. Äsken lainattu Jesajan kirjan kohta jatkuu nimittäin näin:

Ahdistuksensa jälkeen hän näkee valon, ja Jumalan tunteminen ravitsee hänet.
Minun vanhurskas palvelijani tekee vanhurskaiksi monet, heidän pahat tekonsa hän kantaa. (Jes 53:11)

Jeesuksen sanoissa huomio kiinnittyy siihen, että hän ennustaa kohtaavansa opetuslapset ylösnousseena nimenomaan Galileassa. Samaa sanoi enkeli ylösnousemuksen jälkeen (ks. Matt 10:7; Mark 16:7). Matteus kertoo siitä, kuinka ”kaikki yksitoista opetuslasta lähtivät Galileaan ja nousivat vuorelle, minne Jeesus oli käskenyt heidän mennä.” (Matt 28:16) Myös Johannes kertoo ylösnousseen Jeesuksen ilmestymisestä Galileassa (Joh 21:1-14). Luukkaan evankeliumi ei sen sijaan kerro mitään ylösnousseen ilmestymisestä Galileassa. Luukkaan mukaan Jeesus ilmestyi opetuslapsille Jerusalemissa ja sen lähetytyillä ja sen jälkeen nimenomaisesti kielsi heitä lähtemästä Jerusalemissa mihinkään ennen helluntaita.

Itse ajattelen, että tämä kertoo siitä, kuinka Luukas kirjoitti Markusta myöhemmin ja käytti lähteinään suullisia perimätietoja, joissa Galileassa tapahtuneita ilmestyksiä ei mainita. Olisiko mukana ollut jopa varhaista kirkkopolitiikkaan: Luukkaan tuntemissa muistelmissa painotettiin Jerusalemin ja sen alkuseurakunnan tärkeyttä ja siksi jätettiin puhe Galileasta vähemmälle. Markuksella sen sijaan Jerusalemi näyttyy inhottavana paikkana, jossa Messias tapettiin. Galilea sen sijaan on ihannoitu paikka, josta Messias oli kotoisin ja jonne hän ylösnousseena palasi.

Oli miten oli, Pietari ei suostunut Jumalan suunnitelmaan. Hän oli varma siitä, että hän ei lankeaisi pois Jeesusta seuraamasta:

Silloin Pietari sanoi hänelle: "Vaikka kaikki muut luopuisivat sinusta, minä en."
Jeesus vastasi: "Totisesti: tänään, tänä yönä, ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä

kolmesti kiellät minut.” Mutta Pietari vakuutti entistä lujemmin: ”Vaikka minun pitäisi kuolla kanssasi, minä en ikinä sinua kiellä.” Samaa vakuuttivat kaikki muutkin. (Mark 14:29–31)

Myöhemmin Markuksen evankeliumista saamme kuulla, miten hyvin Pietarin vakuuttelut pitivät paikkansa.

Meille ne ovat muistutus siitä, että ei kannata kerskailla sillä, että pysyy uskossa kaikesta huolimatta. Raamatussa on tästä suorasanaistenkin varoitus: ”Joka luulee seisovansa, katsokoon ettei kaadu.” (1 Kor 10:12)